

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes évre
Félévre
Negyedévre
Ért. hora

Egyes szám ára 4 kr.

10 frt — kr.
5 " — " 50 "
1 " — " — "

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:

Hat hónapban heti sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzetű hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejegyzésért 50 kr.

Közéletünk züllése.

Debreczen, 1899. febr. 11.

Az emberek közt - nálunk - sohasem ennének mai értelemben vett «ne bántás virágok» «kiváló férfiak» — ha bolonddák nem tennék az életben egyik ember a másikat.

Az emberek ostoba koponyája elszájtja ugyan a tanintézetek falai között a legfenségesebb szellemi erkölcsi igazságok anait, — de mikor tudással terhelt elméjét a gyakorlati élet világában embertársai javára érvényesítenie kellene, mi történik? körültekint az ambíziózus ifju az emberek között s kézzel foghatóan elferdítve és meghamisítva, gyszólva megbecstelenítve látja társadalmunk mindazon életbölcséleteket a melyek bölcssek az emberiség jólétének s boldogításának előmozdítására évezredek óta lángelméjüknek fáradszó munkásságával felfedeztek s embertársaiknak ajánlékoztak.

A józanész és nemes erkölcs a többek között azt is tanítja, hogy:

»A jót nem azért kell tenni, hogy megjutalmazzanak érte embertársaink, hanem tenni kell a jót önmagáért a jót, a jócselekedet iránti előszeretettel ényéből; — az ilyesmiért önön lelkiismeretünkön kívül, méltán megjutalmazni bennünket, senkisem illetékes.«

»Az emberek közt nincs első és

nincs utolsó; mint ember mindenki egyenlő. . . az embert a benne levő s tetteiben nyilvánuló nemes tulajdonok teljessége vagy fogyatékosága különbözteti meg egymástól; — minél több nemes tulajdonnal ajándékozta meg a gondviselés az embert, annál szigorubb kötelesség nehezül vállalaira, annál többet kell munkálkodnia embertársai javára.«

De ezek, és a szellemi erkölcsi igazságoknak ezekhez hasonló száz meg száz arany szabálya, mind megannyi levegőbe festett képek. — Az emberek egyrésze ostoba, másrésze elvetemült ahhoz, hogy ezek szerint az alapigazságok szerint szervezze a társadalmi életet, vagy legalább is odatörekedjék, hogy ezek szellemében átalakítsa a fennálló társadalmi és állami intézményeket s ezáltal sorssukkal a lehetőségig kibékítse az embereket.

Az emberek oly nyomorultak, hogy mihelyt birtokába jutnak azon szellemi vagy anyagi feltételeknek, a melyekkel a saját önzésök bálványistenét szörnnyelgő bizalhatják: érzéketlen durvasággal s vadságig fajuló rideglelkűséggel rohanják meg semmi rosszat nem gyanító embertársaikat s ugyszólván kirabolják, köldusbotra juttatják azokat — sokszor a törvény által előirt alakosságok sérelme nélkül, de a törvény szellemének aljas meghamisításával és kijátszásával.

A mikor az életiskola ilyen példá-

kat mutat be az élet küszöbén álló még romlatlan ifju embernek, ugyanakkor megszóllal benne az élet és világi örömei utáni rajongás ösztöne, mely a legzsarnokabb és legfékezhetlenebb önzés, gyanánt jelentkezik, mely nélkül e földön az embernek nincs létjoga; és így szól ez a Démon:

Csak van tán eszed ifju ember, előtted boldog, örömeiben és földi javakban gazdag élet áll, a mit tanultál, az sem vész itt kárba, hírnevet és tekintélyt szereztél azzal az emberek előtt, a kik így többet hisznek felőled, mint a mennyi kitelik tőled; a tudományt egyeztesd össze ha tudod, az életkörülményekkel, de el ne tévedsz egy perczig sem szem elől, hogy elsősorban minden úgy van jól az emberek közt a mint van! a társadalom hűségát legyezd. félszégeit dicséred, bűneit — magasztald! sohse törődj az erényekkel, sőt azokat minden tartózkodás nélkül kisebbsít és gyalázd, különösen ha a hatalmasok érdeke úgy hozza magával. Az életfilozófiát akaszd a szegre s ha a te földi jóléted úgy kívánja, a ki annak bármi okból is utjába áll, rugd fel vagy üsd agyon erkölcsileg s vagyoniilag, a mint a sor és a véletlen diktálja stb.

Mi a következménye mindezeknek? mint napjainkban tapasztalhatjuk, az, hogy két táborba tömörül az emberiség

A „Branyiszközi diadal.“

— 1849. Febr. 5. —

A Debreczen tárczája.

Ez az 50 év óta minden magyarban, nemzete történetileg bebizonyult hősiességére büszke emlékezést — de szent kegyeletet is keltő tetteire hivatkozás nem új ugyan a »Debreczen« olvasói előtt, mert e lap mult évi Szept. 3-iki számában »Emlékezés Cseméthere« című tárcacikkünkben hosszasan szólunk már erről; f. é. Febr. 7-iki számunkban is megemlékeztünk már róla, azon közleményünkben, a melyet az eperjesi ev. kollegium jogakadémiaja lelkes ifjusága által a branyiszközi ormon Szepesvármegye által emelt emléknék a csata 50-ik évfordulati napján — 1849. Febr. 5. — megkoszoruzásáról hoztunk. Nem lesz azonban — úgy véljük — unalmas olvasóink előtt azon igyekezetünk, hogy annak az 1848—49. önvédelmi harcunkban is pártatlan s azt lehet mondani, hogy elhatározó fordulatot adott fegyver-ténynek körülményeit kissé részletesebben is megismertetjük. Ugy hisszük ugyanis, hogy a magasztos történelmi emlékezők a honfi szívbentartására sohasem feleslegesek; annak a csodás honvéd névnek tisztelő kegyeletben tartására pedig szükségesek is, kivált ebben a mi korunkban, a mikor a magyar nemzét önerejének értékeit sőt sokan kétséget táplálnak és bizalmatlanok affélől, hogy hasonló megpróbáltatások esetében még úgy lelkesedni és olyan di-

csó tudna lenni Hazája, Nemzete Szabadságaért a Magyar!

Megjegyzem, hogy én itt majdnem csak a közlő szerepére szorítkozom.

Azt a kétségbeejtő helyzetet, amelybe az önvédelmi harc, 1849. beköszöntésével jutott, az akkori Debreczen város nagyon jól ismerte; mert ide menekült a Bpestről kiszorított Képviselőház és a Haza sorsa intézését teljesítő »Honvédelmi bizottság«, élén a bámulatos tevékenységű K o s s u t h L a j o s s a l.

Debreczen közvetlenül látta azt az emberi erőt felülmulni látszó erőfeszítést, a mit a hadak Istene jó kedvének a Magyar Nemzet iránt felbressztésére elkövetek. De azt nem látta, csak az intézők tudták, s legfőlebb ezek arcán láthatták, hogy a veszély oly nagy, hogy idő nincs a késlekedésre s az erőnek teljes kihasználására van szükség, hogy azt a kívánatos fordulatot elérhessék.

A főserg teljes vereséget szenvedett a Windischgrätz által vezérelt császári hadsereg ellenében. Hátrálnia kellett. A Felső-Magyarországi bánya városoknak vette utját; hova azonban Götz, Wyss, Jablonovszki győzedelmes, számra is túloyomó hadtestei nyomon követték; másfelől a Hurbán által nyomott és Debreczent fenyegető Schlick a hátrálás utját is mindenfelé elvágták.

A már bizonyosnak tartott elfogatástól egyelőre még megmenekült a nyomon üldözött és bekerítő osztrák hadtestek elől, mesés módon — ugyszólván az ellenség lába alatt, egy elhagyott bánya-járaton suhanván át Kőrmöcs-Bányáról Besztercze-Bányára. De hat vert és menekülő seregnek ez elemi szerekben szegény hegyvidéken még akkor sem lehetett volna állandósa, ha kijátszását az üldözött hadsereg korán észre nem vette — s a megcsalt elbizakodottság minden dühével utána nem vetette volna magát . . . Csatát a kedvezőtlen viszonyok között már nagy mértékben demoralizált hadseregével Görgey, a vezér, el nem fogadhatott; a mellett feladata meg is volt határozva, hogy vonuljon dél felé és egyesüljön a Debreczenből szervezés alatt álló Tiszai-hadsereggel.

Ama tuncellen átmenekülésből még is volt az elcsigázott hadseregnek annyi haszna, hogy az éhség, fáradság, hideg gyötrelmei alól a több mint 1000 m. magas hó és jégborított Stureczi hágón át a hű Szepességbe jutott, a hol kevés pihenéssel és jóllakással rövid üdülésre talált . . . vagyis talált volna, ha az Iglóra — február 2-án — eljutott előcsapat, **Guyon** — olv. Gájen — Rikhard, ekkor még ezredes alatt, nagyon is át nem adta volna magát a régen nélkülözött pihenés és eszemiszomnak, sőt a szép szepességi lányok és asszonyok társaságában a táncmulatság élvezetének is aonyira, hogy mint a kinek jó rendben van a szénája — minden biztosítási ren-

az egyik tábor a nélkülözők de nemesen gondolkozók tábor, a másik a körülmenyekkel megalkuvó kufár lelkek jólétben daskáló bandája. Ezeké a kufároké ma még az uralom, a hegemonia, de ha úgy töltik be hivatásukat az emberiség érdekében mint eddig, akkor meg vannak számlálva napjaik.

Vajjon mivel bizonyítgatják az effajta emberek azt, hogy a létező állapotok helyesek és jók s vajjon mivel nyugtatják meg saját lelkiismeretüket, ha van egyáltalában lelkiismeretük!?

Megtekintik, megfigyelik a legfőbb és legtekintélyesebb társadalmat: az államot... s ebből vonnak következtetést arra, hogy mennyiben nemesek és mennyiben czudarok az alárendelt társadalmak beléletében domináló alkotások, intézmények és emberi cselekmények. E capite foetet piscis (fejétől romlik a hal.)

Tessék elővenni egy diplomáciailag hivatalos, nemzetközitér képet! s tessék megkeresni azon a »Magyar Államot«. — Ezt ugyan meg nem találhatjuk rajta, mert a »Magyar Állam« nemzetközileg ismeretlen valami, helyette ezt a frázist találjuk a nevezett térképen: »Ausztria«... — ez az elnevezés az osztrák császárság összes tartományait jelzi, együttvéve; — ezen tartományok egyike a »Magyar Állam« is; (?) esszerint tehát létezik Magyarország, de nincs »Magyar Állam«. — A »Magyar Állam« csak egy hangzatos, de hamis jelszó, melylyel a magyar nemzetet vakítják Bécsből, de a melyet a külföldön épenugy nem ismernek, mint p. o. Eldorádót vagy »Tündérországot.«

Ha a magyar embert felruházta az Isten azon tulajdonokkal, melyekkel katonának beválik, — bele öltöztetik »fekete-

delkezésről megelégedezett, hiszen hátuk meggett van — gondola — Görgey a hadsereg zömével, előlről pedig nem mutatkozik s talán nincs is ellenség. — Valóban a halállal nem gondoló katonák módjára ettek-ittak, huzattak és tanczoitak honvédek... a jobblet pillanatnyi mámorában dalolták: »Együnk-igyünk, Ma-holnap meghalunk!«

A semmivel nem törődő, mulatozási kedvet azonban ágyudőrej zavarta meg... Az áruló K... az Iglót Lőcsétől elválasztó »Blau-Monton« észrevétlenül átszökött és értesítette a Schlick hadseregének előretolt osztályával ott állomásozó Kiese w e t t e r t a kedvező alkalomról, a mely Guyon gyenge hadosztályának könnyű tönkreverésével oly csábítón kínálkozott. Hiszen a tisztek tanczba merülve, szép hölgyek által lebűvőve vannak; a legénység pedig a régen nem élvezett gazdag lakozás mámorát alussza.

Kiesewetternek csakugyan sikerült egészen Igló alá lopózkodnia s az ágyuzás megkezdésével gyalogságát azonnal rohamra indította. Am, sem az áruló, sem a hadvezető osztrák főtiszt nem számolt azzal, hogy magyarokkal van dolguk s a rohamnak nem ők, hanem ezek mesterei. A bálból a tisztek engedelmet kérve a rémüldöző hölgyektől néhány rövid percze, a majdnem öltözetlenül az utcára kiugráló honvédek élére állanak s a már nagy előnyt nyert s a XIII. szepesi város székháza alatt bevezető utcanyílásán benyomult osztrákokra rohamnak s ki- és elverik a betolakodókat... a tisztek visszamennek a bálba folytatni a tanczot; a honvédek folytatni a megzavart nyugalmat, de — fájdalom — ásták is a sirt annak a 67 hős honvédek, a kik

sárga» ruhába — s elnevezik közös-ügyes katonának. Aztán betanítják néhány német szóra mint valami szajkót s megtiltják neki, hogy egyebet is tudjon, mint »Commandirozni« „meldolni« stb. németül; egyszóval meghamisítják benne az Isten munkáját; — az Isten őr magyarok teremtette, az emberek pedig osztrákká aljasítják... s a magyar nemzet ezt is türi, mintha nem is emberekből álló erkölcsi valóság, hanem tökkel ütött birakcsorda lenne!

Ha egy nemzet, egy állam, így csuffa tenni s megbecsületleníteni hagyja magát: — mért ne utánozhatná ezt a példát az alárendelt társadalmak, — miért ne tűrnék egyesek alávaló hitványságát, a melylyel az illető ugy felebarátait mint az egész társadalmat előbb színvakká, aztán bolonddá teszi s végül megrabolja és erkölcsiében elaljasítja? ! Az effajta ember ma fennen dicsért életre való ügyes ember! A modern társadalmi élet követelményeinek teljesen megfelelő rutinirt gavallér!

A hol az állami élet hamis s a társadalom alásüiyedt, — akadhat e még ott ember, aki az önzetlen igazság szavát, ezt a pusztában felsíró szótatot meghallgatja, megsziveli?!

dr. Király Péter.

A béketárgyalás.

Erről a legfontosabb úgyról majdnem azt lehet mondani, hogy stagoál, C s á k i Albin gróf tegnap délután megküldötte B á n f f y Dezső báró miniszterelnöknek, G y ó r y Eleknek és A p p o n y i Albert grófnak az ellenzék megbizásából elkészült munkálatait a h á z s z a b a l y o k m ó d o s í t á s á r ó l és a k u r i a i b i r á s k o d á s r ó l.

C s á k y Albin gróf értesítette egyuttal a miniszterelnököt, hogy az ellenzéki megbi-

halállal fizették meg azt a gondatlanságát (Guyonnak, hogy még előrsöket sem allított ki, pihenésök és mulatozásuk biztonságának fedezésére. A lelkes iglóiak által a piaczon, a csata helyén emelt szép emlék jelzi e történetet, egyik oldalán felírva a csata napja, a másikon P á k h Károly szép alkalmi verse, a melyet megszerezve, még közleni akarunk olvasóinkkal nem sokára.

G ö r g e y előtt, talán e mulasztásért, talán mások miatt — ugy mondják — nem volt kedves, G u y o n személyisége; de azért a Szepességből ki és Eperjesfelé az utti-zítási nehéz munkát továbbra is rá bízta: megfelelő haderőt azonban nem adott re delkezésére alá. Mert az a 4000-nyi hadosztály a mely ezt képezte nagyrészen tót-ujoncokból állt, a kikkel nagyobb hadműveletbe fogni — istenkísértés volt; hiszen Schliknek a Branyiszki hegylánc, különösen a hágó védelmére előretolt sereg része is, Deym es a kudarczáról Iglónál már ismeretes Kiesewetter vezérlete alatt több mint 7000 jól gondozott emberből és megfelelő számú ágyuból állott. De azért Guyon oly csekély erővel is megkísérlé azt, a mi lehetetlenek látszott, hogy kiközörülje azt a csorbát is, a melyet iglói mulasztása katonai hír-nevén ejtett.

Ide iktatjuk a Guyon hadosztályában a branyiszki diadalt kivivott csapatok neveit, csapatszámát: a 13-ikés a csongrádiakból álló 33. zászlóalj, nógrádi önkéntesek; két, Besztercebányán most tót-ujoncokból »lakított zászlóalj, a melyet csufolódásból az anyanyelvük szárneveiben előforduló »Stiri« — négy — gyakori hangoztatása miatt »Csiri kompania«-nak neveztek, kevés Zempléni »vö-

zottak a maguk részéről G y ó r y Eleket és H o r á n s z k y Nándort küldték ki azzal az utasítással, hogy a kormány által kiküldendő két bizalmi férfival tegyék tanácskozas tárgyává a kuriai birakcsodáról és a házszabályok módosításáról szóló javaslatokat, megjegyezvén, hogy ezek hajlandók volnának a tanácskozasat már ma délután 4 órakor megkezdeni.

A miniszterelnök ezen munkálatok vétele után azt válaszolta, Csáky Albin grófnak, hogy a kormány azokat tanulmány tárgyává fogja tenni és hogy a holnap — ma — délután négy órakor kezdődő tanácskozasra a kormány által kijelölendő 2 bizalmi férfi meg fog jelenni.

A k ü l ö n b ö z ő p á r t k ö r ö k tegnap este csak gyér látogatottságnak örvendtek. Kimerültség és kedvetlenség jellemzi a hangulatot. Az ellenzéki kiküldöttek ma délelőtt újból összejöttek s talán be is fejezték munkájukat, a mivel párhiveik részéről általában nyilvánuló közömböjnek is felelnek meg,

A bécsi Neue Freie Presse tegnap esti lapja nem igen biztatólag ír a béketárgyalások állásáról, a következő nyilatkozat:

»A válag döntő ponthoz jutott. A kormány követelése, hogy a hudget-provizorium és az indemnity Bänffynak szavatassék meg, athidalhatatlan akadályt képeznek és ez a differenzia újabb döntést igényel, a mint az már Budapestről jelezik is.«

csak azt bizonyítja, hogy távol vagyunk a békétől.

A felvidéki nép bajának orvoslása.

Azon akcióból kifolyólag, melyet D a r á n y i Ignác földmívelésügyi miniszter a kárpátmenti földmivelő nép jelen számandó helyzetének javítása szempontjából a Bereg megye fel-ő hegyvidékén lakó ruthének javarant év óta kezdeményezett és fokozatosan bázánk északi és északkeleti határmegyeiben folytatni óhajjt, szükségesnek mutatkozott, hogy a nép közt élő és annak vezetésére hivatott

rös-pántlikás, egy »Ujházy-vadász« század, egy divízió Nádor-huszár s egy ütég ágyu — 6 sugár és 2 vetágyuval. Guyon utá következő vezénylő tisztek S z o d t f r i e d t Nándor s P e t h e ő Vilmos őrnagyok M i k o v é n y i őrnagy Cornides guerillavezér stb.

Hogy Görgey Guyont ily csekély és részben megbizhatlan haderővel indította a fontos pont elfoglalására, a melytől az egész hadsereg felszabadulása, a tiszai alakuló hadsereggel egyesülése, azt lehet mondani: — önvedelmi harc tovább folytatama függött — annak okát nehez volna most már igazán megmondani s voltakeppen csak Görgey edhelhetné fel. Nemelyek ugy tartják, hogy ama gyűlölködés volt oka; mások akik nem rosszul indulatot, hanem taktikát akarnak benne találni: azt szeretnék elbitetni, hogy Görgey a gyenge, tüzkeresztséget még ki nem állott csapatokat azért rendelte oda, hogy ezeknek győzelme keltsse fel a sereg önbizalmát s biztosítsa a további győzelmekre kilátást. Hiszen szép ez az okoskodás, amely Görgey menté-gére van szánva; de ily számítás nagyobb veszélylyel volt összekötve mintsem elhibázott lenne, mert a csatavesztés ott legalább százszor több esélylyel járt mint a győzelem, még ha számban és hősiességben teljesen egyenlő lett volna is a támadó és védő fél. Am nem volt ily arány, az ellenség számára nézve tulnyomó: jól fegyverzett, jól táplált, jól ruházott, állása a magasban előnyös; a magyar seregnék oda feltörni a dermesztő hidegben, fagyba, hoba borított meredeken, amikor a kapaszkodás minden erejét igénybe vette a honvédek s lövésre alig maradt ideje...

lelkészek utólagosan pótolhassák azon gazdasági ismeretek hiányát, melyek megszerzésére kiképzetésük alkalmával nem fektettek súlyt.

E célból a miniszter Alsó-Vereczkén a beregi rothausz központjában, négy hétig tartó tanfolyamot rendez, melyben az Ungvárról székelt munkácsi püspök által kijelölt lelkészek oktatást nyernek a földmivelés és állattenyésztés ágában. Elsajátítják az okos takarmányozást rendszerét, s behatólagosan a gyümölcstermelés, méhészet és tejgazdaság titkaiba. Az elméleti oktatást követni fogja egy kirándulás Maramaros-megyébe és egy heti tartózkodás Zúrcsere svájci szarvaszasi lami havasbőrönk ismeretes hegyi mintagazdaságában.

A lelkészek azután hivatva lesznek a tapasztaltak alapján saját gazdaságukat czeiszervei berendezni és idővel mintagazdasággá fejleszteni, nemkülönben a parochiájukhoz tartozó hívek gazdálkodását is tanácsukkal befolyasolni.

A tanfolyam tegnap nyílt meg 5 tanár és 21 lelkésztanuló jelenlétében.

Ezen kezdeményezés az egész hegyvidéken nagy lelkesedést keltett. Remélhető, hogy ezen tanfolyam fordulópontot fog jelenteni az azon vidéken jelenleg divo gazdasági rendszer megújítására, de egyúttal nagy hatással lesz ezen több heti együttlét az ottani vidéken most előkészítő stádiumban lévő hitelszövetkezetek fejlesztésére is.

A tanfolyamnak a földmivelési miniszter megbízottja által történt ünnepélyes megnyitása után az egybegyűlt lelkészek üdvözlő táviratot küldöttek D r á n y i Ignác földmivelési miniszterhez és T i r c z a k Gyula püspökhöz.

Az érdeklődés és a tanulási kedv a hallgatók sorában, bár ezek nem csekély része már őszfeju, a lehető legnagyobb és a tanfolyam iránt a legélelkebben érdeklődő egész vidéken szinte örömet kellett a földmivelési kormány ezen nagyjelentőségű kezdeményezésére.

A debreczeni theologiai akadémia növendékeinek czelszerű, a gazdasági intézetben nyerhető gazdasági ismeretekben való oktatására csak néhány nap előtt mutatunk a Debrecenben. Most ismét tesszük azt, azzal a megjegyzéssel, hogy az ev. ref.

lelkészeknek szüntegy szükségük van gazdasági ismeretekre; nemcsak azért, mert fizetésük földbirtokból álló részének minél okszerűbb és szakértőbb kihasználására maguknak is nagy szükségük van, de azért is, hogy népünknek a gazdálkodásban vezetői és saját gazdaságuk berendezésével mintaul szolgálhassanak.

Értsék meg ezt az intést minden magyar theol intézet irányzói ne hagyják a lelkészeket tulzárnyaltatni a népzetes es oktatás üdvös munkájára való képzettségben. Debreczenben annál könnyebben valósíthatják is, mert tószomszédságában van a theologianak a gazdaságtan intézet.

BELFÖLD.

A hazafias nemzeti demokrata munkások. A hazafias alapon szervezett nemzeti demokrata munkáspárt az utóbbi időben hatalmas munkát végzett a földmivelő munkások között.

Az ország minden vidékén elterjesztette az általa alapított földmivelő Védegyesületét s egyes vármegyékét valóságos elárasztott különféle rőpiratokkal, a melyekben mindig a nemzetközi szocialdemokraták vesz delmei aknamunkáira figyelmeztette a földmivelőket s buzdította őket a hazafias szervezkedésre. Így Pest, Pozsony, Bereg, Hajdu, Csongrád, Csanád, Bihar, Szabolcs, Heves és Béke vármegyékben több százezer rőpiratot osztott szét s most újabb kiáltványt bocsátott ki, a melyben erős színekkel eseteli a nemzetközi szocialdemokraták visszaéléseit.

A kiáltvány tartalmát mohón szívják magukba a földmivelők. Egyes községekben csoportokba verődve főnhangon olvassák s nagyon élénken tárgyalják azt.

Mint Mező-Kaszonyból írják, a kiáltvány itt is rendkívüli hatást tett s a 2 év előtt oly veszedelmes földmivelő mozgalom nemcsak hogy teljesen megszűnt, hanem örvendetes módon a békés szervezkedés terére lépett át s nemrég a földmivelők Védegyesületét megalakították. A földmivelők most házról-házra járnak egyleti tagokat gyűjteni s a szép célu törekvésnek már eddig is igen örvendetes eredményei vannak.

"A nazarénusok" és a szindgyi bizottság.

Debreczen város szindgyi bizottsága febr. 9-iki ülésén titakozott az ellen a gyanúsítás ellen, mintha a „Nazarénusok“-at betiltotta volna.

Ez a kijelentés nagyon szépen hangzik, de semmit se bizonyít.

Erről a bizottságról mindenki tudja, hogy sohasem mint testület határoz, hanem külön-külön a fehér asztal mellett döntenek a bizottsági tagok a bizottság hatáskörébe tartozó kérdések felett, mint a hogy ez késegtelenül bebizonyult a színházpályázat eldöntésénél is.

Ugyanígy döntöttek el a „Nazarénusok“ sorsát is;

„Valószínűleg“ néhány bizottsági tag az előadás után azon óhaját fejezte ki Komjáthy előtt, hogy a darabot — ók tudják miért — vegye le a műsorról s valami esztéikusabb és erkölcsnemesítőbb darabot adasson helyette, — például a „Végrehajtó“-t

Udvariasságból mondtuk, hogy „valószínűleg“, mert a dolog valóban így áll.

Hogy Komjáthy ezt nem valja be, csak azt bizonyítja, hogy ő diszkrét ember, ki a bizottsági tag urakat megkíméli az esetleges kellemetlenségektől.

De Komjáthy urnak az a védekezése, hogy a műsorról való levétel az „A“ bérlők óhajta-ára történt — legalább is különös.

Mi birta erre a kerelemre az „A“ bérlőket?

Vagy talán a szindgyi bizottság tagjai bérelnék „A“ bérlőben? . . .

Ha igen, akkor értjük a dolgot.

Megértjük és szomorúan viseljük azt a megbélyegzést, hogy a legmagyarabb városban visszaakarják állítani a cenzurat . . .

Meggondoltuk, mikor lairtuk ezt a vádat. Ne próbálja senki rágalomnak minősíteni ne próbáljon senki megütközni az egész magyar sajtó feljajdulásán, mert ez a vád kétségbeesetten jogos.

Mi történt?

Eőször is az összes helyi lapok hozták maga Komjáthy is beismerte, hogy a „Töknösbéka“-t a debreczeni polgármester, mielőtt annak előadási jogát az igazgató megszerezte volna, már betiltotta.

ig ellenben az ellen a szerpentinek kanyarulatain s a magasban jól elhelyezett állásokból egészen kényelmesen és sikerrel lövöldözhet a kapaszkodókat, anélkül, hogy neki haja szála görbüne meg! . . . nagyon biztos visszaveretésre nyitott kilátást, amely a lehajltságot még alább szállította volna az egész magyar hadseregben.

Nemis ment az oly könnyen és simán, mint ezt abból lehetne gondolni, hogy Guyon előre, már a meredek alatt fekvő Korotnokon megiratta a győzelemről való hadijelentést Görgeynek czimezve s csak a győzelem órájának beírására bagyva kitöltendő helyet üresen.

A honvédhősieség azonban, amelyre számított — esudát művelt.

Mig ugyanis P e t h e ő őrnagy a szerpentin uton baladt felfelé, addig C o r n i d e s guerilla vezető oldalba fogta az ellent, hogy a magukat bizton érzőket zavarba hozza. És mig ez a feladatot a harakóci völgyön nyomulva fel, szerencsésen végrehajtja s Földváry Albert kiverte az ellenséget, egy megszállva tartott esürből, honnan a leggyilkosabb tüzelés történt: addig maga Guyon és K o l l m a n főhadnagy igazgatták szerencsésen az Iglói csatában K i e s e w e t t e r-től elfoglalt rőpentyű-telepet; de a jeres meredeknek egyenesen rohamra indított, M i k o v i n y őrnagy által vezetett tó zászlóalj nemcsak megingott, hanem hátrálni is kezdett és Guyonnak azt a híressé vált drasztikus és kirelhetlen elhatározó kijelentését: „vorwerts dupla Lehnung . . . rückerverts kartács-schiessen!“ be kellett váltani s valóban a hátrálókközé lövetett, a hátuk

mögé allított Székely József által vezényelt ágyuból. És ime . . . a szegény elkeseredett tó-honvédek nem tévőztek tovább, hanem látva, hogy hátul gyáva — elől ellenben dicsőséges halál vár rájuk: az utóbbit választották s halálmegvetéssel rohantak, egymás elébe lépcső gyanánt szuronyaikat döfve, felkapaszkodtak a meredeken — elfoglalták az ellen állását uraló fenyeves t innen intézve lövéseiket az alattuk álló osztrákokra, ezeket két tűz közé szoritották s állásukat elhagyni kényszerítették. És ez a nyerevény döntő hatásának tekinthető — a diadal teljes kivívására.

Mert most már az ellenség a magyarokra legveszélyesebb pontjáról elúztván, a többi felrohanó csapatok nehez munkája kevesebb veszéllyel volt összekötve. G o s z t h o n y i József, Jelenik, Földváry Albert rohantak; a küzdők között, Guyon maga s E r d ő s i P o d l e s z n i I m r e kezével kezében, a t o t o k a t s a j á t n y e l v ü k ö n lelkesített tábori lelkész, és huszonhárom erős állodásból kiverve az osztrákokat, feljutnak a 768 méter magas B r a n y i s z k ó h a g o r a s a császáriak a megbeszült Kiesewetter helyett a parancsnokságot átvett Paiffy Móríc szóffal, e hirhede magyartalan osztrák katonával élőkön eszevesztetten futnak a branyiszközi szoros hosszán, ban Eperjessre azon rémhirt vive magukkal, hogy legalább is 60.000 felkelő földözi őket . . . és a b r a n y i s z k ó i d i a d a l . . . lett viva . . . és a Görgey egész hadseregének az ut megnyitva Eperjessen s a Schlick által elhagyott Kassán át délre a tisztai magyar hadsereggel egyesülésre.

Mig Guyonnak iglói váratlan megtámadtatását eredményező kisebbszerű győzelme, a „branyiszközi diadalra“ csak h a n g o l a s n a k, addig ez a diadal a tavaszi dicső hadjáratra nézve egy felséges hadászati nyitánynak tekinthető, amelynek roppant fontosságát belátta és méltányolta is a magyar kormány; azzal, hogy ennek a fegyverténynek emlékére ebben a csatában résztvett zászlóaljok golyótepett zászlóira fehér selyem szalagot adott „Branyiszki 1849 febr. 5.“ felirattal, amit f e n k ö l t ö z e r z e t t e l h o r d o z t a k az azutáni csatákban e zászlóaljak s akk láttak e zászlóikra büszke hőseket: önként meghajoltak ezen soha el nem homályosulható hősi dicsőségük és a H a z a iránt szerzett érdemük előtt.

A „Nemzeti Múzeum“-ban kettőt őriznek e zászlók közül. Egyet a Kazinczy táborába került zólyomi zászlóalj, a zsbói legutolsó fegyverletétel alkalmával a br. Wesselényiek zsbói kertjében a földbe temetett, hogy ellenség kezére ne juthasson soha!

G u y o n mint tábornok, a temesvári csatával elveszett önvédelmi harc már elbukván, elhagyta Magyarországot neje szül. Splenyi Mária báróneert is szeretett második hazáját . . . kimenekült Törökországba. Itt vállalt szolgálatot, küzdve ott is mint K u r s i d b a s a szabadság nagy ellensége — a muszka ellen. 1856 okt. 12-én megbalt Konstantinápolyban.

A branyiszközi diadal esesett — megdicsőült hősei ott nyugosznak dicsőségük színhelyén eltemetve. Fenn, a hágó legmagasabb pontján egy, Szepes megye hazafias közönsége

Ezt már letagadni nem lehet.

A szinügyi bizottság nem tiltakozott Melzer ezredesnek azon intézkedés ellen, hogy szigorú szerződés daczára, a zenekar elvonásával fenyegetőzzék, ha az újabb modern darabok egyik legkiválóbbját „a Katonak”-at előmerészkedik adatni.

Ez hallgatóságos hozzájárulás volt a katonai cenzurához! . . .

És itt van a harmadik eset, melyet legelső helyen tárgyaltunk.

Tekintettel Komjáthy és a színházi bizottsági tagok közt levő viszonyra, ha a »Nazarénusok« betiltatását nem tekintetjük cenzurának, akkor cenzura nem is létezik.

Csak egy dolgra nézve teszünk engedélyt, arra t. i. hogy a cenzurát nem a színházi bizottság, hanem a színházi bizottsági tagok gyakorolják. Különbösen is — mint említettük — nincs is szükség erre a disztinkción.

Ez a mi cenzurás állapotunk szomorú, de igazi képe!

F.

Táviratok.

Bucu kihallgatás.

Bécs, febr. 11. (A »Debr.« ered. táv.) Ő felsege febr. 9-én bucsu-kihallgatáson fogadta Tower, az észak-amerikai Egyesült-Államok eddigi követét és átvette visszahívó levelét.

A franciaországi események.

Páris, febr. 11. (A »Debr.« ered. táv.) Renaud-Morlière-nek, a revízió-bizottság előadójának jelentését és a semmitőszéki vizsgálat anyagát ma kiosztották. A jelentés azzal az indítvánnyal végződik, hogy a kormány javaslata elvetendő, mert ez a javaslat olyan alkalmi törvény, a melynek előnye kétségesek. Ép oly kétséges az is, mondja a jelentés, hogy ez a törvény megnyugtató-e a közvéleményt. Ha a semmitőszék egyesült tanácsai újra megindítanak a vizsgálatot, soká tartana, míg itélthozatalra kerülne a dolog és ezt az ítéletet még kevésbé respektálnák, mint a büntető tanács ítéletét. Ha azonban nem indítanak új vizsgálatot, azt fogják mondani, hogy az ítéletnek, a melynek alapját eleve megdöntötték, legcsekélyebb auctoritása sem lehet. A törvényjavaslat hátrányai kétségbevonhatatlanok, mert a javaslat sérti az államhatalmak megosztásá-

által emelt egyszerű kőgula örzi halhatatlan emlékeket.

Az emlék talajából és a korotnoki honvéd sirhalomból vett földet vitte 1894. márc. az eperjesi ág. ev. kollegium jogakadémiai ifjuságának küldöttsége Magyarország halottjának — Kossuth Lajosnak budapesti sírjára és tette le azt a fenyő koszorút, amelyet a branyiszki emlék mellett közvetlenül még akkor egész díszében fennállott, de azóta a birtokos szepesi káptalan vagy püspök által kegyetlenül az utolsó fáig kipusztított fenyő erdő ágaiból kötött . . . annak a dicsőültnek sírjára, kinek lelke vezette azt a magyar kormányt, mely a branyiszki hősök érdemét ama szép elismeréssel megtisztelte.

Arra a Branyiszki ormán viharokkal daczoló egyszerű emlékkőre tette le a csata félszázados évforduló napján — 1899. febr. 5. — ismét az eperjesi kollegium jogakadémiai lelkes ifjusága örökzöld koszorúját.

Amely Nemzet ifjusága megbecsüli Hazája dicső történetének hőseit: önmagát becsüli meg, mert fekölti a vén honfitársak édes tudatát, hogy ezek az ifjak hasonló viszonyok közt hasonló tettekre volnának képesek.

Az ifjuság a Haza jövőjének biztosságának letéteményese.

Hazaíui benső érzéssel üdvözljük az eperjesi ág. ev. kollegium jogakadémiai lelkes ifjuságát!

—a—r.

nak elvét és megingatja az egész bírósági szervezetet, a mely lényeges eleme a politikai és társadalmi szervezetnek. Az iratcsomó legjelentősebb iratit már a reggeli lapok közleményeiből ismeretesek.

A Fülöp-szigetek.

Washington, febr. 11. (A »Debr.« ered. táv.) Néhány nappal ezelőtt Dewey tengernagy megparancsolta, hogy fogjanak el egy hajót, a mely fegyvereket vitt a melyet német schoonernak tartottak. Most azt jelenti a tengernagy, hogy ez a hajó egy amerikai alattvalóé.

Teutsch püspök emléke.

Nagy-Szeben, febr. 11. (A »Debr.« ered. táv.) Az erdélyrészi ág. hitv. ev. egyház országos konzistoriuma augusztus második felére tűzte ki Teutsch püspök nagy-szebeni emlékének leleplezését. Ugyanekkorra hívták össze az országos egyházgyűlést.

A horvátországi szerbek panaszai.

Zágráb, febr. 11. (»Debr.« ered. táv.) A szerb egyházkongresszus képviselőinek tegnapi értekezletén a melyet Zivkovic báró hívott össze 12 szabadelvű és 28 radikális képviselő volt jelen. Az értekezlet elhatározta, hogy feliratot intéz a koronához és emlékiratot terjeszt az új kormány elé. A két iratban elpanaszolják mindazokat a sérelmeket, a melyek a szerb egyház autonómiáját 25 év óta állítólag érték, azonkívül ismétlik azt a kérésüket, hogy a kongresszus mielőbb összehívassék.

Arról a szándékról, hogy a szerb klubot is megkeresik az akció támogatása iránt, lemondtak.

Az örökbékére matató tény.

Berlin, febr. 11. »Debr.« ered. táv. A birodalomgyűlés költségvetési bizottsága 11 szavazattal 10 ellenében megszavazta a tüzéségnek 69 tarack-üteggel való szaporítását.

Zsidóüldözés Algirban.

Páris, febr. 10. A Havas-ügynökségnek jelentik Algirból: Szetif környékén a kabilok között néhány nap óta szokatlan izgatottság mutatkozik. Tegnapi az Onetszib és St. Arnaud közötti ulon nagy verekezés került a dolog. A kabilok »Le a zsidókkal« kiáltással megrohantak néhány kereskedőt, a kik közül többen, köztük három európai megsebesültek. A kabilok több zsidó boltot kifosztottak.

Andrée.

Stockholm febr. 11. (A »Debr.« ered. táv.) Nathort sarkutazó felhívja a svéd népet, hogy adakozzék egy expedíció javára, amely 1899. év nyarán Kelet-Grönlandba indul Andree keresésére és tudományos kutatásra. — Az expedíció 25 személyből fog állni, akik között 4 tudós lesz. Az utat 4 hónapra tervezik, költsége körülbelül 70.000 kor. lesz.

H I R E K.

Parsangi naptár.

Február 11-én postások és távirataltisztok mulatsága a »Korona« vendéglő dísztermében.

Február 14. Jogász és tisztviselőkről jelmestélye »Bika« dísztermében.

Február 18. Szédesversenyekkel egybekötött nyomdász bál a »Margit-fürdő« táncstermében.

Február 25. Az izr. jótékony nőegylet »debreczeni vásár« mulatsága a »Bika« dísztermében.

Február 25. Jogász táncestély a »Margit-fürdő« táncstermében.

* Istentiszteletek. A holnapi ev. ref. istentiszteletek alkalmával egyházi beszédet tartanak a nagytemplomban: Béteky Lajos s. lelkész, kistemplomban: Dicsőfi József lelkész, újtemplomban: K. Tóth Kálmán lelkész és az ispotály templomban: Mitrovics Gyula s. lelkész.

Az ágostai hitv. ev. templomban 10 órakor Schindler Márton s. lelkész tart istentiszteletet.

* Egyházközségi tanácsbírói választás. Mennyire tisztelik a titkos és szabad szavazást maupság az ev. ref. egyházban, mutatja a következő hír: A tiszántúli egyházközségi tanácsbírói tiszt betöltése felett a szavazás. Itt Debreczen környékén, Hajdu, Szabolcs és Szatmár vármegyék területén Farkas Antal szatmári ügyvédi kamarai elnök a jelölt, akit az egyházközségi főjegyzői tiszt viselésében szerzett érdemeiért legelőször gr. Degeffeld dózsef főgondnok ajánlott az esperesi kar figyelmébe. A bihari, nagyszalontai, békéscsaba egyházmegyék gyűlékezetei dr. Hajnal István Békésvármegye főpüspökét a koronás aranykereszt tulajdonosát akarják diadalra juttatni, ki szintén egyike a legjobb kálvinista világi uraknak. Tiszteletük mindezeket — megérdemlik; de mindenkifelelt követeljük a szabad és tisztá szavazást.

* A fővárosi lapok és a Nazarénusok.

A Nazarénusok betiltatását illetőleg a fővárosi lapokban megjelent közleményekre vonatkozólag az alábbi sorokat közöljük:

Nyilatkozat.

Pár nappal ezelőtt az összes fővárosi lapokat bejárta az a feltűnő hír, hogy a debreczeni szinügyi bizottság a »Nazarénusok« cz. darabot vallás ellenes tendenciája miatt betiltotta. Én mint két fővárosi lapnak, a »Magyar-Ujság«-nak és a »Nemzet«-nek debreczeni tudósítója kötelességemnek tartom e tárgyban nyilatkozni, annál inkább, mert több oldalról az a vád ért, hogy a fővárosi lapokat én alarmiroztam fel ezen hírrel.

Már hétfőn este értesültem a színházban, hogy a darabot nem Mezey rekedtsége miatt vettek le a műsorról, hanem az igazgató a szinügyi bizottság több tagjainak óhajára vette le. Másnap d. e. ezt egy olyan egyén erősítette meg előttem, kinek szavahihetőségében sem nekem, sem azoknak kik velem egyidejűleg hallották, okuk kételkedni nem volt. (Neveket az illető nem említett.)

E hír hallatára ugy a szerző, mint kollégáim közül többen (én nem) kérdést intéztek az igazgatóhoz, kik előtt Komjáthy oda nyilatkozott, hogy igenis a darabot le kellett vennie a műsorról, de mi okból, azt nem mondhatja meg. Különbösen a szinlaposztó is azzal hordta szét a szinlapokat, hogy a darabot betiltották. Az igazgatónak ezen burkoit, homályos kijelentése ugy kollégáimban, mint bennem megerősítették a fentebb jelzett műsorról való levétel már fentebb említett eredetét. A délelőtt folyamán már többektől hallottam a műsorról levétel okát s mindgyiknek kijelentése megegyezett annak a szavahihető egyénnek a nyilatkozatával, kitől legelsőben hallottam az emlelt előadás okát. Erre én déli 12 órakor oly tartalmu sürgönyt küldtem a »Magyar Ujság«-nak, (még a »Nemzet«-et sem értesítettem,) hogy az igazgató a szinügyi bizottság tagjainak óhajára vallás ellenes tendenciája miatt a »Nazarénus« című darabot műsorról levette.

Én csupán ezt az egy lapot értesítettem, még pedig oly értelemben, mint ahogy azt fentebb említtem, öt sor közleményre terjedő sürgönyben.

A többi fővárosi lapnak egyértelmű közleményből sejtethető, hogy azt könyomatott utján szerezték meg. Én részéről, ha az igazgató ur nem titkolódzik, a kérdezősködőknek határozottan megmondja a műsorról való levétel okát, az esetben a jelzett sürgönyt sem küldöm fel.

Ennyit szükségesnek tartottam ugy a saját reputációm, mint az igazság érdekében a nyilvánosság előtt kijelenteni.

Debreczen, 1899. febr. 11.

Lőw József

a »D. E. belmunkatársak«

Nyilatkozat

A »Nazarénusok« betiltatásáról szóló és a fővárosi lapokban is megjelent közleményekre vonatkozólag, tekintettel a városban elterjedt különféle verzioikra, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy:

szenvedélyekkel és gyűlölettel, melyek majdnem gyilkossá teszik.

Ez a darab meg van rakva hibával és komor árnyékokkal. És mégis — mennyi igazság van benne. Ritkán ítélnék el embert ártatlanul, de mégis ítélnék el. Nem kell a Lehr Tamás esetéig mennünk, nem kell külföldön kereskednünk; itt van a mi Köteles Mihályunk, ki éveken át szenvedett ártatlanul, családja elzüllött, vagyona elpusztult. A sárból s napsugarból összezyurt emberek vannak Marika, Julcsa és Károly szerepében megtestesítve.

Aljas, teljesen megromlott emberek is akadnak, mint pl. Schmidt Vilmos és Kramer. De mért kell mindennek egy darabban összejönni? Mért kell minden szerencselenségnek és minden véteknek »estétől reggelig« amint a szinlap mondja — lefolynia? A »Bűnös« szerzője nem lát ez éltben egy pillanatra tartó derűt s ez nem igaz; azért nem fogadja el a közönség a darabját, bármennyi igazság legyen összehalmozva benne külön-külön.

A mai előadás messze fölötté áll a tegnapiak, sőt határozottan művészinek mondható. Komjáthy Lehr Tamása igaz és mely alakítás volt, egyszerűen, természetesen és épp ezért szívhez szólólag játszott. F. Csiga-házy Erel ez esti szerepléséről nem kevesebb jót mondhatunk. Keresetlen és mégis szívhez szóló művészete az »Örült-e vagy szent«-beli remek alakítására emlékeztetett. Szabó Irma egyéniségének összes baját és erejét vitte harcba s így tette érthetőnek látszó szerepét érthetővé; Tanya szép játéka nyílt színen is méltó tapsot aratott, holott neki is egy ellenmondásból álló alakot kellett valószínűvé tennie. Barth a rövid szerepét nagy tökéletességgel adta s teljes dicséretünket érdemli, noha meztelen melle ma még nálunk szokatlan verizmus. Fenyei Kramerje igazi mintaszép alakítás. Szacsva és Odray a szokott gondal játszottak. Szóval ez előadás olyan volt, hogyha a darab még oly rossz lenne is, érdemes, színészeink játékaért megnézni. a—a.

A költő álma.

Opera 3 felvonásba. Irta és zenéjét szerezte; Angyal Armand.

Magyar embernek operája került tegnap este bemutatásra. Angyal Armand neve nem ismeretlen a zeneköltészet terén. Szerzett már apró-cseprő dolgokat, amelyek eléggé sikerültek, s a zene világ figyelmét felkeltették, szerzőjük iránt.

Ugy látszik ezek a sikerek buzdították arra, hogy megpróbálkozzék valami nagyobb alkotással és megírta a »Költő álma«. Angyal Armand tehetséges ember és hogy operája nem ért el kellő sikert az inkább annak tulajdonítható, hogy azon iskola híve, amelyet mi nem acceptálunk. Operája teljesen Wagner stílusban van írva. Egy-kezt szám kivételével nincs benne semmi melódia. Mar az ouvertür is monoton, banálisán üres muzsika. minden színezés, festés nélkül.

A zenevel nem tudja kifejezni a szinpadon történeteket és nála is, mint Wagnernél, a fuvó hangszerek dominálnak.

Az első felvonás kiemelkedő részé Karacs szólója (Mily adomány) a többi zeneszámok nem sokat érnek.

A második felvonásban értékesebb énekszámok vannak és a zenében is emelkedést észlelünk.

Az opera szövege nagyon egyszerű és naiv. A költőnek válasszania kell lantja és kedvese között.

A költő a lantot választja, kedvese meghal ő pedig a költészet Neutójénél keres vigasztalást.

Az operában legjobbat ér a hangszereles, a mely mesteri kézre vall.

Mindent egybevetve a legőszintebben kijelentjük, hogy Angyal Armandnak ez az alkotása nem sikerült, de erős a reményünk, hogy valamikor még nagyot is fog tudni alkotni.

A szereplők dicséretre méltó buzgalmat és igyekezetet fejtettek ki, hogy az operát sikerre vezessék. Nem ő rajtuk múlt, hogy a siker elmaradt.

Leopold Francziska (Auróra) a rendkívüli nehez énekszámokat. A brilliáns koloratúrával adta elő. Kapott is nyílt színen őszinte tapsokat, meg egy szép virag csokrot, melyet a zenekarból nyújtottak fel.

Karacs kitűnően volt diszponálva és csengő tenorral énekelt.

A női kar azonban nem valami lelkesímeretesen végezte feladatát, mert nagyon sokszor jött összeütközésbe a zenekarral.

Elismerést érdemel Vincze karmester, a ki az operát betanította és biztos kézzel dirigált.

Felvonások végén a szereplőkkel együtt kihívták a szerzőt is, ki egy gyönyörű babér koszorút kapott.

Érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy az előadás kezdetén aig volt 15 ember a színházban, mikorra pedig a függöny először lefordult, a színház zsufolásig megtelt. Honyoit qui mal y pense.

f. m.

Eladó

a Simonffy-utca elején EGY LAKÓHÁZ	16000 frt.
3 cat. hold ONDÓDI FÖLD	1000 frt.
az Arany János-utczában EGY LAKÓHÁZ	12000 frt.
a Lorántffy (Oláh)-utczában EGY LAKÓHÁZ	4000 frt.
a Késes-utczában EGY LAKÓHÁZ	4500 frt.
10 cat. hold MAJORSÁGI ÁTKOS FÖLD	3000 frt.
EGY HIZLALÓ TELEP 6 cat. hold területtel	6000 frt.
50 cat. hold KASZÁLLÓ A CSERÉN	5000 frt.
5 1/2 cat. hold ONDÓDI FÖLD	900 frt.
968 □-öl SZÁNTÓFÖLD AZ UJOSZTÁSON	200 frt.
továbbá 40 cat. hold SZÁNTÓ NÁDUDVARON	8000 frt.

Bővebb értesítést nyújt, naponta d. e. 8—9 óráig

Dr. Freund Jenő
ügyvéd

Piacz-utca 70 szám.

Olcsó törlesztéses

kölcsönt ajánl:

Földbirtokra és bérházakra

Balogh Ede

Debreczen

Piacz u. 64. sz. a.

Nyilvános köszönet

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész Neunkirchenben., Alsó-Ausztria, az antiarthritis és antiarthritikus vértisztító- és feltalálójának. Köszvény és rheumatizmus elleni vértisztító.

Ha itt a nyilvánosság elé lépek, azért történelmivel első sorban kötelességemnek tartom Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben születésű, melyet vértisztító teája által kinzó rheumatizmus szenvedéseimben teljesített, köszönetem kifejezni és aztán, hogy másokat is, kik ezen irtó betegségbe esnek, eme kitűnő teára figyelmeztessék. A kinzó fájdalmakat, melyeket minden időváltozásnál az összes tagjaimban szenvedtem és amelyek semmiféle gyógyszer, sem a Badeni kénfürdő gyógyítani nem tudott — nem vagyok képes leírni. Ártatlanul hánykolódtam ágyamban, étvágyam látomást elmúlt, kinézésem egészen elhomályosult egész testeröm elfogyott. A fenti tea 4 heti használata után fájdalmaimtól teljesen megszabadultam nemcsak és még most is, miután már 6 hét óta iszom teát, egészséges vagyok, testi erőm is megjavult. Erős a meggyőződésem, hogy mindenki, hasonló bántalmaknál ezen teánál keresi menedéket annak feltalálóját, **Wilhelm Ferencz** urat, mint én, áldani fogja.

Kitűnő tisztelettel!
Butschin-Streitfeld gróf
alezredes neje.

Kapható minden gyógyszerárban.

Köszönetnyilvánítás.

Ó Fensége Salvator Lipót főherceg udvari mesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.
Ó császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg rendkívül meg van elégedve az asbestárpálával készített cipőkkel. Ó Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használt és cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadászcipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbestárpálával, ugyanannál a cipésznél, a aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy a vadász cipők ép oly jók lesznek, mint a vadász cipők, a mint megfelelőek voltak az asbestárpálával.
Zágráb, 1898. július hó 8-án. **KRAHL**, huszárkapitány

Ma yarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!
Az asbestbetűtű cipők kitűnőnek bizonyultak, a lárdán és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, a hogy — azt hiszem — lábajom semmi további orvosi nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni
Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én tisztelő híve
WEKERLE SÁNDOR

Nincs többé láb fájtás!

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől.

Sem tyuksem, sem izzadás láb, sem keményedés, sem lábaganat sem lábgyulladás.

Rövid ideit viselés után megkényesül a láb. Járása annak, ki cipőjét dr. Högger-léptől vette. az egész világon szabdalmasott asbestárpálával láttja el.

Kettősvastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr. homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele.

Az asbestárpálával kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállítottatott.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előlege beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és közzétett nyilatkozatok ingyen.

Viszonteladókna megfelelő áron megvásárolható.

ÁLTALÁNOS ASBESTÁRU-GYÁR BETÉTI TÁRSASÁG
BUDAPEST.

Pénzkölcsönök

földbirtokra és házakra 4—4 1/2 %-os kamattal egészen 65 évig terjedhető törlesztésre, valamint előnyös váltókölcsönök is mindenhová adhatnak és fenálló drága kölcsönök olcsóbbra átváltoztatnak. Tudakozódások **Bankeyesületi képviselőséghez Budapest, Podmaniczky utca 59 sz. a** címzendők. **Sorsjegyek és értékpapírok** 2—3 évi részletfizetésre eladatnak.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet pallagi gazdaságában az 1899-iki év április hó elsején megüresedő élelmezői vállalatra.

A szerződés feltételeiről a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága nyújt bővebb felvilágosítást minden nap d. e. 10—12-ig.

A bélyeggel felszerelt pályázat ajánlatok 1899. év február hó 22-ig alulírott igazgatósághoz benyújtandók.

A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

Mily elkerülhetlenül szükséges a szőlő permetezések az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhetésére legjobbnak bizonyult Mayfarth Ph. és Társa

szabadalmazott

szőlővesztő és növénypermetezője mely az oldatott szivattyúzás nélkül önműködően a növényekre permetezi. Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban, és számos dícsérő bizonyítvány mutatja kiünő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben.

Ábra és leírás rendelkezésre áll
MAYFARTH Ph. és Társánál
mezőgazdasági gépgyárak, különl gasségi gyár borsajtók és gyümölcs-értékelési gépek részére

Bécs, II/1, Taborstrasse 76 sz.
Árjegyzékek és számos elismerő level ingyen. Képviselek és ismételadók kívánatosak.

Már 35 év óta az udvari istállókban és a nagyobb katonai és polgári istállókban erősítésül nagyobb társadalmak előtt az erők visszaszerzésére fárászto menetek után az idegek merevsége s nyilalások esetiben, trainirozásnál a lovat rendkívüli munkabírársra teszi képessé.

Főraktár: 1.
Kwizda Ferencz János
cs. és kir. osztrák-magyar, román kir. és bolgár fedelmi udvari szállító.
Kerületi gyógyszerész Kornenburgban, Bécs mellett.

Eddig felülmulhatatlan! Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított májolaj

törvényileg védett csomagolásban
MAAGER VILMOSTÓL
BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik es rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mellés és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker., Heumarkt 3, valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszerárában.

DEBRECZENBEN: Tóth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil gyógyszerészek, Ríchl József Zelmos, Csanak József kereskedő uraknál.

Főraktár és felárusítás az osztrák-magyar monarchia részere
Maager Vilmos, Bécs.
III/3, Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.

Homoki szőlőtelepítőknék igen fontos.

A cég 17 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a csemetét szállit Horváth-, Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galiczia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezuttal 500,000 drb; vadoncz-állománya 8 millió. A cég évekenként 4500—5000 rendelőnek küld szállitmányokat. A gyümölcsfa iskola teljesen homoktalajon létesült s így az főként a haza azért, mert mint tudva van, a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, kövecses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakodásu vagy tulságosan kövérített talajban állhatatik elő. A gyümölcsfajok boldogult Herceki Máté mezőkövácsházi hirneves telepéről valók. Ugy magaderekü, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, laponya, birs, dió és operből. Az 1—2—3—4 éves, gazdag gyökerü, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4—5 éves igen erős koronás sorfák dbja 45—50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblaültetés folytán 1—2—3—4 éves selejtezett minőségü csemeték is kaphatók, erősség szerint 2—5—7—10—15 krtól, melyek gazdag gyökérzetüknél fogva főként nagyban telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségü csemeték vadonczai is bármely számban és erősségben megrendelhetők a fentirt cégénél. A gazdag gyökérzetü vadonczok 1000-e azok erőssége szerint 5 krtól 19 krtig terjed. Nagyobb vételnél 5—10—15% engedmény. — Levél-cím:

UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czepléden.

!! Tessék árjegyzéket kérni !!

Még sohasem létezett!

100.000 lehet az Ujságíró-sorsjegyek utolsó huzásánál, mely
koronát kedden február **21-én** fogokvetlenül megtartatni,
egy koronával nyerni.

Főnyeremény **100.000** korona, **10.000** korona stb. stb.

Egy sorsjegy ára egy korona. Sorsjegyek kaphatók: az összes bankokban, váltóházakban, dohánytözsdekben és ezen lap kiadóhivatalában.

Szenes Ede szállodája

a Magyar királyhoz

BUDAPEST, Dorottya-utca 2. sz.

Gízella-tér sarok.

Elsőrendű szálloda, 1897. november óta birtokomban van s személyes vezetésem alatt áll. A szálloda mely az ujkor minden igényeinek megfelelően teljesen **újjonnan és kényelmesen be van rendezve** csakis magas és világos szobákkal, sok kényelmes és előkelő családi apartementtal, társalgó és írótermekkel bir, és mindenütt villanyvilágítással van ellátva, figyelmes szolgálat mellett olcsó árak. Szobák 1 frittől feljebb. **Kitünő konyha, pilseni és droher-féle sör.** Kényelmességénél fogva hosszabb tartózkodásra igen ajánlatos

Kiváló tisztelettel
SZENES EDE
tulajdonos.

Serravalló-China bora

vassal,

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos. Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag. Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894,
IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,
Általános kiállítás Turin 1898.,

Arany érem:

Kiállítás: Venéczia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894.,
Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitünő, új életet gerjesztő szer, kitünő íze miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. $\frac{1}{2}$ literes üvegekben a ftt 1.20, 1 literes üvegekben a ftt 2.20. Kapható minden gyógyszerertárban.

Serravalló gyógyszerertár Triesztben,
gyógyárak nagybani szétküldése.
Alapított 1848.

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves hájiszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik kőszvényről, osztról, tagazagatásról és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakarta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű hájiszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ftt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter özéjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TBA., osász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

Legfinomabb

harctzi kanári énekesek!

Saját nevelés, a legszebb éneklési tehetséggel eladok 8—20 márkáért utánvételt és próba idő mellett. Catalogus ingyen.

W. HEERING. St. Andreasberg

(Harz) 427. Hannover provinczien.